

A' RÓMAI TSASZARI ÉS AP. KIRÁLYI FELSÉG
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indúlt BÉTSBŐL Szeredán 12. Novemberben 1788.

Bétsben vagyon Májer Ur, ő Felségének egy olyan kedves embere; kit sem Bétsben létében, sem útozásaiban magától még eddig el-nem hagyott. Ezt tudván a' Bétsiek, minekutánna ezen Urat itt látták volna, külömbb külömbb vélekedésbéli híreket költettnék. Némellyek azt hiszik, hogy ő Felsége, ha tsak egynéhány napokra-is, fel-fogná még a' télen Bétsbe fordúlni, a' minthogy a' F. Ts. és K. Udvarban már szállásbéli készültek-is estenek; ha-tsak nem Ferentz fő Hertzeg számára leljnek, ki a' maga kedves hités Hertzeg Alszonyát rövid időn meg-fogja látogatni — sőt azt-is minden Leve-

lekben erősítik, hogy a' *Toskánai* Nagy Hertz. *Leopold*, *Ferentz* fő Hertzegnek édes Attya maga-is minden órán Bétsbe fogna érkezni. Akár hogy legyen a' dolog, ő Felségének és a' fő Hertzegeknek-is Bétsi szállások hofszos nem lészzen; mert már azt tudjuk, hogy Pesten a' 7 választó Fejedelmek' tzimmerét viselő Vendég-fogadót az ő Felsége Szállásának alkalmaztatták; de — — azonban Zemlinben-is téli szállást készítettek ő Felségének — és mi ugy-is itélünk, hogy itten lészzen többet ő Felsége, minthogy még a' télen tsak alig ha a' *Belgrádi Basát* puska-poros galuskával nem fogják kínálni — azonban egy hónap múlva jobban által látjuk a' dolgot. — A' F. Császár és *Ferentz* fő Hertzeg oda-le, a' fő Hertzeg Afzszony pedig Bétsben igen frísen vagynak.

A' közölebb jött minden-féle Német Újságokból öszve-szedett Tudósítások.

Egy *Bétsi* Német ujság Levélből olvassuk, hogy a' *Törököknek* a' *Bánátba* lett bé-ütésekkor 57 Oláh faluk valának, kik egy ezen Nemzetbéli nagy tekintü embernek Vezérlése alatt, az ő Papjaiknak ösztönözésekből az ellenség közzül egy *Basának* önként ajánlott *adót* (*portziót*) vittének vala, és magokat kérelem-szerént ajánlák a' *Török* hatalom alá, noha még ekkor az ellenség 8 mért földnyire vala töllek távól. Azon *Követ*, mely a' *Basának* ezen követtséget vitte vala, sok tiszteletek és ajánlékok mellett azt-is meg-nyerte vala, hogy ezen 57 faluknak fő Urává és gondviselőjévé tétetvén, *Török* köntöft adtanak vala reája, ugy mindazáltal, hogy

hogy a' feje barátvátatlan maradjon azért, hogy az Oláh-köntösben a' mi földünkön kémlélődhesék. Minekutánna ezen egész hite-szegett Bandának titkos tselekedete világosságra jött volna, ennek fő Vezéreikre, kiknek öszve-gyűléseknek helyye *Denta* vala, rá-ütött a' *Harrach* *Vafas* *Serge*. Ezek, ezen Seregnek ekkor-is olly vakmerő-képpen állának ellent, hogy míg 285-töt közzüllök le-nem vágának, addig edgyet-is közzüllök el-nem foghatának. Végre a' nagy vér-öntás után el-fogák ezeknek leg-főbb Vezérjeket, ki fellyebb a' Basánál követtségben vala, kit *Temesvárra* fogságra vivének, és mintegy 50 főből állót ezen Bandából; kiket leg-ottan minnyájokat fel-aggatának; kik között Popák és Alszyonyok is valának. — Tselekedtenek ezek még más helyeken-is (ugy iratik) külömbb külömbb-féle gonofzságokat. Nevezetesen — Azt olvasam egy más *Bétsi* Levélből, hogy azok a' fogva Bétsen keresztül vitt 8 Oláhok (ezek 10-en vóltanak; de kettő az után meg-szökött a' vasból) a' nagy F — nek élete után leselkedtenek volna; kik a' halálnál nagyobb büntetést érdemlenének, és ezek mind nagy tekintetű Oláhok lettenek légyen, — a' honnan ő Felsége ezen Oláhokra nagyon meg-neheztelvén, azt írják a' *Zemlini* — és azok után a' Budai Tudósítáfok, hogy parantsolatot adott volna ő Felsége, mely-szerént az el-fogatott Oláhoknak gyermekeiket más Tsászári Birodalombéli emberek között osztják-fel, hogy hűségesebb Jobbágyokat nevelhesenek belöllek; minthogy az efféléknek oka a' roszsz-nevelés és a' tudotlanság. — A' Német írók ezen Nem-

zetről igen sok rosszat irnak a' jelen-való időben, noha az Erdélyi zenebona alkalmatosságával nem győzik vala némellyek ezeket elége mentegezni. — Némely Levelek kezdettenek vala a' *Dubitza* és *Novi Várai* alatt fáradhatatlanul vitézkedett *Horvát* katonákról-is rossz híreket költeni, hogy tudnillik *Novi* alatt a' Vár-fok meg-hágására vitt Lajtorjákat elhányták volna; de ezen rossz hirt meg-tzáfolja a' velek edgyütt vitézkedett Vezérnek azon bizonyság Levele, melyben az iratik, hogy ezek a' Lajtorját csak azért vetették-el, hogy a' velek szembe állott ellenséget, ki őket öli és vágja vala, löhessék és vágassák — és hogy reggeli 6-órától fogva délutánni 4 óráig a' szünetlenül tartott tűznek legnagyobb erejét ezek álhatatos vitézséggel ki-állották legyen, és ezt az őket elége ditsérni nem tudó Vezérnek maga tulajdon Levelével bizonyította.

A' *Török Grádiska* el-kezdett ostromáról, el-kezdettek halgatni a' Tudósittások — azért, noha már ez sokoknak Tudósittások-szerént, ostrommal vagyon körül-véve, és már Keresztény tüzet-is látott, mégis nem tudhatjuk, hogy legyen állapotja, — azonban, sokan ugy itélnek — hogy *Török Grádiskának* meg-vétele sokkal több vérbe fogna kerülni, mint a' több meg-vett *Török* erősségek kerültek; mert ezen Várat a' *Törökök* már 1772-dik esztendőből fogva szüntelen erősítik, hogy egy meg-vehetetlen *Gibráltárrá* tegyék, 's az előre el-nézett nyilak-is az óltalmazó külső és belső erőt annyira meg-szaporították, hogy már azok később ártalomra lehetnek.

Lengyel-ország. — Szüntelen nevezetes híreket vészünk *Varsóból*, melyek a' *Lengyel* nemességnek

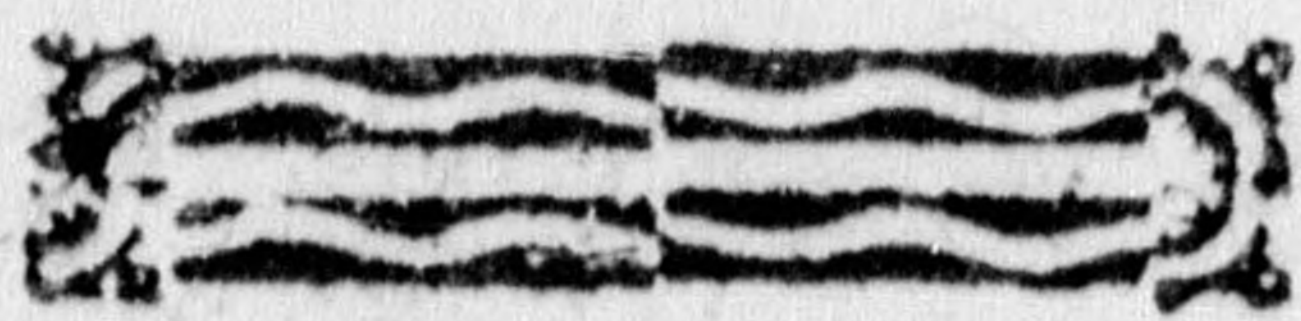
nek mostani ki-mondhatatlan Hazafiui igyekezeteket nem tudják elége le-irni. — Midön a' jelen-való Ország-gyűlésében Gróf *Patakit* fő Tábori-fegyver-tárnak Mesternek valószították, a' Grófné, ennek Hites-társa olly drága öltözetben jelent-meg a' többi Dámákkal ezen Ország-gyűlés-házának bizonyos részében, hogy tsak a' fejétől mejjéig fénylet *Briliántot* 300-ezer arannyokra betsüllik. Midön a' Király' *Orátziója* után Hertzeg *Csatorinszki* a' jelen lévő fő Dámákat-is az ő *Orátziójában* arra kérte volna, hogy lennének ök-is az ujjonnan állittandó 82-ezer Haza fegyverelseinek számokra segittségül — fel-állta ezen Grófné, és a' nyakán függő 300-ezer arannyokat érő *Briliántyait*, mindeneknek fülek-hallatjára ezeknek kiállittásokra igére, így szólván: „Imhól nékem ez a' leg-drágább meg-mozditható kintsem, mellyet én minden haszon nélkül viselek — és a' mely nélkül én mindég Gróf *Patakinénak* maradak, ha ezzel az én Hazámnak és Nemzetemnek tsak leg-kis-lebb hasznára-is lehetek — szívbeli örömmel áldozom-fel. “ A' többi Lengyel Dámák-is hasonló példákat mutottanak. — — Edgy *Tepper* nevű *Varsai* pénz-váltó ki-kérte magának önként az Ország-gyűlésétől, hogy lehessen néki szerentséje 18-ezer darab flintákkal szolgálni a' Közönséges-társaságnak — és a' több nagy Kereskedők-is ennek példáját követik. — Ezek a' búzgó Hazafiak és Leányok — Sok más Nemzetbeli Dámák találtatnának, kik illy drága *Briliántokért* el-adnák Urakat, Hazájokat, sőt tám még magokat-is. — Egy más *Varsoi* Levélből olvassuk, hogy az Ország' Követje *Sztaiki* Ur

az Ország-gyűlésének azt-is eleibe adta, hogy az ollyon mostoha Hazafiak, kik idegen Hatalmosságok' szolgálatjaiban vagynak, és most haza nem jönnek — 's így a' Hazának kárára léfznek, példáfon büntettségnek-meg; és nevezet-szerént Orosz Hady Vezér *Bráneki* Ur ellen, ki most az *Otzakov* ostromlásában vagyon, hogy az Ország-gyűlésre haza nem jött, véghetetlenül neheztelnek a' Hazafiak — és büntetés nélkül sem fog maradni.

*Lemberg*ből Octob. 26-dikán ezt írják újra *Hertzeg Kóburg*ról: — „*Hertzeg Kóburg* a' maga nyavallyáiból nem tsak meg-gyógyúlt, hanem a' múlt hónapnak 27-dikén a' maga Táborával *Románba* meg-is érkezett. Ezen hady-állásával *Kóburgnak* mind Erdély, mind Bukovina bizonyosá lehet arról, hogy az ellenség ide bé-nem üthet. — Az Oroszok még *Otzakovval* bajlódnak — már a' Várnak le-omlott kö-falain való bé-máfzást-is próbálták; de mind eddig még-is a' Porta keze között vagyon a' kólts.

A' *Szebeni* *Levelek*-szerént, minekutánna az ellenség Erdélyben *Hátszeg*-vidéken, a' mint már meg-irtuk, szörnyü károkat, égetéseket és rablásokat tett volna, ezeket a' *Toskána* és *Székely* Húzfárok ugy ki-korbátsolták Erdélyből, hogy már a' múlt hó. 7-dikén egy sem találtaték a' határ-szélen belől, sőt az Erdélyi széleken szágodazó és ellenséget vadászó Húzfárok, kik egészízen a' *Bánátig* tartják a' Vigyázatot, azt erősítik, hogy ők sohólt ellenségre nem akadhatnak ezen részen-is; a' honnan meg-tetszik, hogy a' Törökök már nem sokot fogynak

nak mozdítani ezen a' részen — de, a' Politikusok itélete-szerént, ha a' télen a' Békeiség *Pokja* az ő szövevényes hálóját öszve-nem találja fonni, ezen kelletlen és hivatlan Vendégek a' jövő Tavaszzal bizonyoson nagyobb erővel fognak meg-jelenni — és ez alatt más idegen kigyó-kövek-is fúvódnak, a' mint az elől-járó környül-állások mutotják, *Dán, Svéd, Pruszsus, Frantzia, Spanyol, Marokkó, Lengyel, Hóllandus* — 's hát még hány apró uralkodók — 's *Skutari Basák* nem fenik a' fegyvert — 's hány ujjabb környül-állásokat nem szülhet az idő.

A' Fő Hadi-tanátszhoz jött ujjabb Tudósítások ezek:

(* *) *A' Tóth-országban O-Grádiskánál lévő Táborból Octob. 29-dikén.* — „Minthogy a' már következtetett alkalmatlan idők miatt Török *Grádiskának* ostroma tovább nem folytattathatik, tehát Feldmarsal *Báró Laudon* Ur jónak találta, azon Tábor *O-Grádiska* tállyára által-helyheztetni. — A' Török *Grádiskában* általmúl vólt Török Sergek által *Grádiskának* Hóftátjai, Vár-falain kívül lévő Házaik mind el-égettettek azért, hogy a' Várat általmazóknak jobb ki-nézések lehessen, és a' *Laudon* katonái azokba magokat bé-ne vonhassák; — 's a' mi katonáink-is ezt tselekedték a' felöllünk lévő *Száva-partjához* közel épült házokkal, mellyekből az ellenség a' miéinknek hajókázásokat veszedelmes-sé tehetne volna. — Egynéhány napokkal ennek-előtte egy Török *Grádiskai* ujjonan érkezett Serge mutogatja vala magát az ellenségnek; de a' mely leg-ottan el-ozlott és azóltától fogva semmi hire

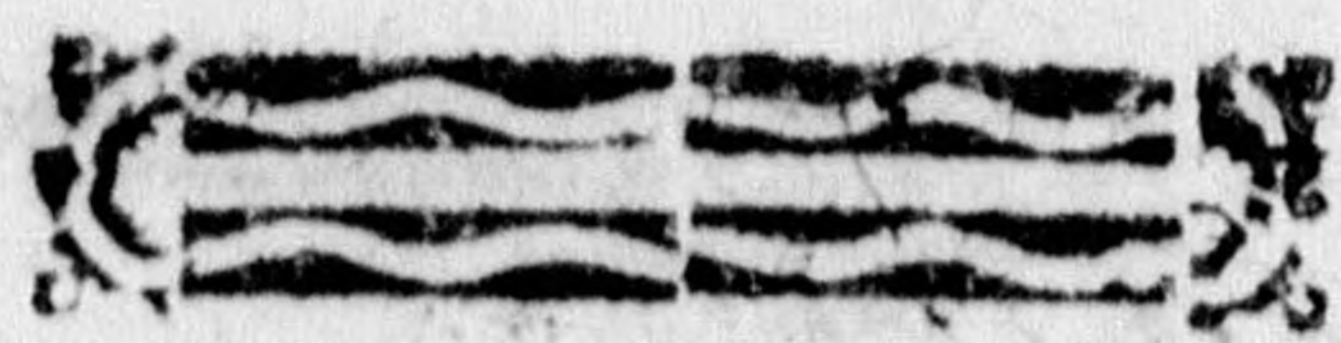
fem hallatik. — A' F. M. Lájdinánt Báró *de Vins* Urtól Báró *Laadonhoz*, és onnan a' Hadi-tanátshoz érkezett Tudósítás-szerént, a' *Bányalukai* Balsa, és annak *Kihájája* mintegy 3000 főből álló Sergével mind ez óráig a' *Prédori* Tábournál vagyon. — A' mi Kapitány *Kuszszevits* keze alá bízott Szabad Sergefeink olly rendeléssel küldöttek ezen környékekre, hogy az ellenséget, valahol tsak módját találják, minden módon üldözzék és aprítsák.

A' Fő - Tábournál *Zemlinből* Oktob. 31-dikén. — „Az *Ujj-Palánkai* mellett lévő Sergek' fő Vezére Generálmájor Gróf *Harrach* Ur' Tudósítás-szerént Oktob. 27-dikén dél utáni 1 órakor 32 *Sajkái* jönnek vala az ellenségnek a' Dunán *Szeméndria* felől mi felénk, mellyek repülő vitorlakkal és különböző különböző-féle ellenséges mozgásokkal *Roma Vára* előtt hajókázván-el; minthogy a' nevezett fő Vezér ezen számos és mind fegyveres tsordájából az ellenségnek azt itéli vala, hogy ezek egyenesen a' mi Népünkre ütő szándékkal vólnának, tüzet adta ezekre, mely által 3 hajójokat agyon megagyon lövöldöztetvén, ezeket el-meritteté. A' megmaradott több Török-hajókból-is tüzelnek vala ugyan a' miéinkre; de minden fogamat nélkül — úgy hogy minden kárunk nélkül, egészségesebbnek itélék, a' Duna-partjai között, a' magok útjokat más-felé követni. — Oktob. 28-dikán megint 18 nagy hajók követik vala ezeket, mellyek igen nagyon megvalának terhelve. Ezekre-is a' mi Népünk keményen kezdvén tüzelni, a' hajókan lévő Törököket leg-ottan olly rendeletlenségbe és félelembe hozák, hogy

hogy ezek a' hajókat el-hagyák, és nagyobb részén a' hegyekre sebes nyargalva fel-gyaloglanak, és 4 holtjaikat és sok sebeseiket magokkal el-vivék. Ez így lévén, a' miéink a' hajókat a' mi partjainkra húzák; egy 6 fontú-golyóbisos ágyut, 100 eleven Júhat, Bort, igen sok hadi-készületeket és eleségre tartozó dolgokat találának azokban. A' Konyha hajóján azon Basának, ki ezen hajókban lévő ellenségnek Vezére vala, találtaték egy F. Császári Jób-bágyból lett fogóly is feleségével és 3 gyermekeivel edgyütt. Ennek bizonyittása-szerént ezen hajók Bel-grádból jöttek vala, és Szeméndriánál 4 napokig mulatoztanak azért, hogy valahogy *Ujj-Palánká-nál* keresztül szökvén a' vizen haza mehessenek; mivel a' Törökök, minthogy az ő szolgálatjoknak ideje már el-tölt, nem akarnak tovább maradni. Ugyan ezen szerentsélen meg-szabadult fogoly erősíti, hogy ő még más gyalog és lovas Törököt-is látott; kik a' Tábort el-hagyván, haza-indúltanak. Midőn Oktob. 30-dikán a' vétetnék észre, hogy a' Törökök nem messze a' *Giszilova* Szigeténél egy nagy hajókat nem vihetnék; a' G. *Pálfi János* Sergebéli Májor *Liptay* Ur, egy Tisztet küldve azon Szigetbe 60 önként vállalkozott katonákkal egy hajón olly rendeléssel, hogy a' Törököktől ezen hajót vennék-el. Midőn ezen Tiszt közelittene hozzájuk, leg-ottan tüzelni kezdenek; de ezek olly el-tökéllett vakmerő bátorsággal és vitézséggel ütének a' Törökökre, hogy hirtelen el-szaladának, és a' hajót, az azon lévő két ágyukkal edgyütt el-hozák a' miéink. Ezen tsatátskában az *Eszterházi Miklós* Sergéből

hár.

hármán meg-sebesítettének. — Generálmájor Gróf *Harrach* Ur által, a' G. *Pálfi János* Sergebéli Májor *Liptay* Ur, ezen fellyebb említett tsatákban tett ditséretes maga-vifeléséért háromszorosan ditsértetett-meg — melyre-nézve ő Felségeis leg-ottan Obestláj-dinántá tenni méltoztaték. — Minden Török fog-ságból meg-szökött és szerentséfen visszajött katonáink egy szivvel és szájjal erősttik, hogy a' Török Táborból már szok ezer Törökök Hazájokba visszajertenek. (* *)

Elegyes Tudósítások.

A' F. Császár még a' közelebb múlt Sept. 15-dikén azt méltoztatta vala kegyelmesen rendelni, hogy azoknak a' fogoly Törököknek, kik a' magok Vallásokat meg-váltóztatni kívánnyák és a' *Keresztény Katolika Hitre* állani akarnak, ezeknek hittek el-fogadására és meg-jobbittására minden szükséges illendő módok találtassanak, hogy e' sz. tzél annál jobb móddal érettefsék-el; ezeket annakutána szabadon kell botsáttani; kik a' katonái szolgálatra alkalmasok, arra kell őket alkalmaztatni; a' kik pedig arra vagy öregségek, vagy ifjuságok miatt alkalmasok nem vólnának, azokat bejebb kellek a' szélekről küldeni, és ollyon kenyeret kellek nékiek szolgáltatni, a' melyre alkalmasok, hogy élhessenek. — Tehát a' Keresztényé lett fogoly Törökök mind szabad lábra botsáttatnak; a' mint hogy a' napokban-is egy Lembergben *Katholikussá* lévén, leg-ottan önként hadi-szolgálatot vállalá magára.

A' Hollándiából 's másunnan ki-vándorlott 's az Austr. Belgiumban meg-telepedett Protestánsoknak a' *Brüsszeli* Kormányzó-szék tellyes Vallásbéli gyakorlást és Hazafiui just engedett; a' mint a' *Brüsszeli* Levelek erősítik. Ezen tselekedetekkel a' *Belgium Katholikumbéliek* nem azt erősítik, a' mit némely Német Levelek erősítenek vala, nem sokkal ez előtt, hogy ezek meg-rögzött itéletü *türedelem nélkül* való Keresztények vólnának — a' gyümölséről esmertetik a' fa — de sokszor a' leg-jobb gyümölsnek-is az idő viszontogságai által változott szine, rozsz nevet ádhat a' fának.

Páris 18-dik Octob. Ellene mondhatatlan igazság, azt olvassuk a' *Párisi* Levelekből, hogy a' *Grénobléi* Püspök a' maga *Herbóis* nevü Kastélyában magát nem régiben meg-lötte, — azon való boszúságából, hogy a' Státus Praefesének nem válloztatták — és hogy magát az egész Tartománytól mintegy meg-vettetnek lenni gondollya vala. Ezen Püspöknek esztendei jövedelme tsak 100 ezer *Livrára* mégyen vala; halála után 80-ezer *Livra* kész pénzt találának nálla azon-kivül, hogy senki-nek tsak egy krajtzárral-is adós nem vala.

Temesvárról az iratik, hogy a' m. hón. 18-dikán egy hidnak őrizetén álló F. Ts. és Királyi Seregre ütvén mintegy 1000 főből álló Serge az ellenségnek, a' *Lásci* Bataliomjából, kik közzül mintegy 30-an valának itten, 18 at körül-kerítvén, midön ezek önként hadi-foglyoknak ajánlanák magokat, életek' meg-mentéléért, a' Törökök meg-nem kegyelmezé-pek ezeknek, hanem előbb füleket orrokat minnyá-

joknak le-faragván, a' magok Vezér Bassájoknak szemeláttára mind fejeket szedék szegényeknek. Midön eztet tselekednék, érkezik sebess *kalupba* egy Sqvadron Húszár, melyre az ellenség' 3 annyiból álló Serege meg-rettenvén, minden további ellent. állás és gondolkozás nélkül el-fzaladott.

Utöbbi jegyzések.

Ezen Levelünknek első lapján azt irtuk vala dél-elött, hogy *Ferentz* fő Hertzeg Bétsbe váratik; de már szerentsélen meg-is érkezett; — — — Ő Felsége pedig 17-dikben fog ide meg-érkezni. Jön *Ferentz* fő Hertzegnek édes Attya a' *Toskánai* Nagy Hertzeg *Leopold*-is — és midön ezen Felséges fejek mind edgyütt léfznek — azt mondják a' Bétsiek — hogy a' Magyaroknak egy örvendetes hir fogná meg-ütüni fülek dobját. — Szinte ki-mondám, hogy — — a' mit a' Bétsiek már a' Kávéházokban-is beszélnek; de félvén a' hazugságtól — várakozzúnk vele; mert nem esik a' meg azon-kivül-is a' mi hirünk nélkül, ha igaz talál lenni. — Az egész *Pruszszus* Birodalomban lévő minden Hadi-Sergekhez el-érkezett azon parantsolat, hogy magokat az úthoz olly készen tartásák, melyszerént a' leg-kissebb intésre-is indulhassanak. Szüntelen való titkos Hadi-tanátsok tartotnak itten — még olykor éjtszakának idején-is — és olly titkos Tanátsok, hol az ajtón-álló-is egy fő Vezér szokott lenni. Nem tudunk semmit egyebet, hová, és miért? de azt minden Levelek egy szivvel és szájjal erősitik, hogy az egész *Pruszszus* Tábor fegyverben —

és láb-ujhegyen áll a' mozdulásra. — A' mi Táborunknak számára is 40-ezer Bör-bunda és megannyi bőr-kesztyű készítettik — — — 's hát még a' mit mi nem tudunk? ezek sem fognak a' télen a' bé-fütött kementzék mellett ülni. — Ugy beszélnék némellyek, hogy Pofony, Győr, Komárom és más körül lévő Vármegyék fegyveres Népet kapának Téli-szállásra; kik innen fellyülről mennének alá, hogy a' Tavaszszal közelebb légyenek a' Táborhoz; vagy — — — A' Svédeket és a' Dán-országokat most el-halgatván, tsak azt jelenthettyük ezekről, hogy itt annyi békeféség lintsen mint a' körmöm feketéje; szüntelen nevededik a' tűz köztök, mintha töltéséren tölténé valaki az Olajat rájuk. — A' Lengyelek soha olly edgyet értő szivel nem vóltanak, mint most, azt olvasom egy tegnap érkezett *Lembergi Levélből*.

Ha! ha! ha!!!

A' Bétsi Nemzeti Játék-néző helyen most játszodnak egy valóságos Magyar nevű játékot Magyarokkal elegyes Német nyelven, melynél még nevezetesebb és kedvesebb játék nem jelent-meg moston-ság itten. — Ezen játéknak Titulusa ez: „*Edgy Ketskeméti Özvegy Hattyu Ilona*.” Ezen Komédiának rövid Summája tsak ez: „*Hattyú Ilonát megszereti egy hammuval töltött haj-táskás parokájú Özvegy vén Német és — minthogy mind a' kettő özvegy, öfzve mátkásodnak; minekutánna a' vén Német észre vette vólna, hogy a' Magyar Menyetske katonásobb, mint a' Német, el-akart válni tőlle; de ezt*

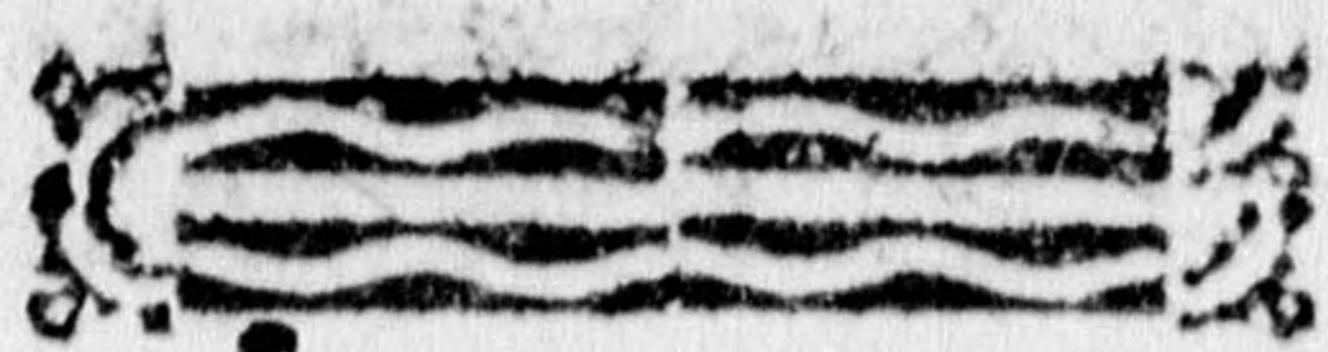
Hat-

Hattyú Ilona és az ő egész Familiája nagy gyalá-
zatnak tartván, el-megy *Hattyú Ilona* és Testvér
Bátyja neve alatt *Vurmzer Húszár Tiszt Uniformis-*
ban rá-menvén a' Vén parokásra bolszút állani,
kardat ránt, és amazt, Húgán tett betsületének
meg-sértéséért viadalra hívja vala. Ekkor tsak nem
kétségsben esvén a' Vén Német, végre kéri vala a'
Húszár köntösben öltözött lárvás *Ilonát*, hogy pi-
stollyal kivánna vivni, ha tsak ugyan meg-kék
lenni. Ekkor ez a' Magyar Tarfalyból ki-kapván
egy pár Pistolyt, kínálja vala az edgyikkel; de
erre még nagyobbban meg-ijedvén a' Német, szinte
kétségbe esik vala s. t. A' Magyarak részéről ezen
játék igen szép, és a' benne lévő Magyar éneket —
és Magyar' szókat-is alkalmasint ki-mondják — ez
elég nagy Ujság — Bétsben Magyar éneket fúnak
a' F. Ts. K. játék-néző helyyen.

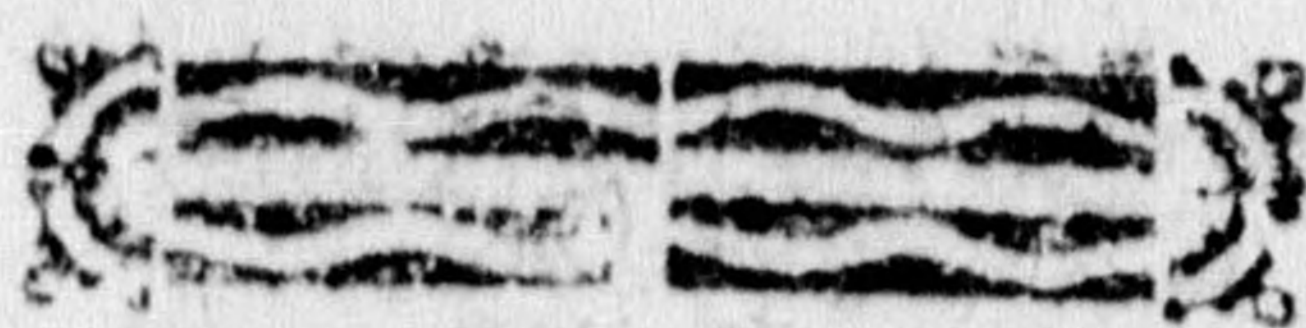
Tudósítás a' Nemes Magyar Hazához!

Bizonyos időtől fogva mind szemlélem ama
régteől fogva kívántatott ártatlan, hasznos, de szük-
ségesebb Hazánk gazdaságát mozgani; de nem tud-
ván, mi legyen az oka, most jön napvilágra annak
mozgatója, ki-felől a' Felséges K. H. Tanács Atya-
ji kegyes gondviselése által Hazájának hasznára e-
zen rendelést tette, az el-múlt 1787-ben September-
nek 11-dik napján, ugymint: Minekutánna N. Bats
Vármegyében Méhek' *Inspektora* N. *Töldi Josef* Ur
a' maga Méhek körül szükségesen meg-kívántató
Tudományairól és abban való gyakaróltatásáról
salhatatlan példákot adott volna; tehát ez a' Fel-

sőségnek tellyes akarátja , hogy a' Méhek szaporitása és azoknak jobb kárban való helyheztetése ezen fenn nevezett Urnak út-mutatása után az egész Hazában ki-terjedjen — Ennek okáért a' N. Vármegyékben való közönséges ki-hirdetés által adatik kinek kinek tudtára , hogy ha valakinek a' Méhek' tudománya gyakorlására kedvek és akarátjak lenne , ezen tanúlt *Méhész* Urhoz folyomodni , és attól a' Méhekkal való okos bánást meg-tanúlni elne múlásák. Buda 11-dik Sept. 1787. — Ezekről jövővendőben többet fogunk hallani , most egyedül a' köz-jónak elé mozditására nem tsupán a' 30-ezer embernek , kik a' Méhek mivelésinek gyakorlásában találtatnak Magyar Hazánkban , hanem a' külső Országokban-is igyekszik , és fáradoz ; valamint hogy a' *Saxoniai Méh mivelés társaságának érdemes tagja* , hasonló képpen ezen gazdaságnak elé-mozditására *publicus Professorral* edgyütt ennek Társaságát Bétsben fel-álitotta , kinek-is igazgatása alatt azon *publicus Professor* a' jövő tavaszra a' Méhekről való Tudománynak Magyarázotját fogja kezdeni ; a' mint az el-múlt October havának 11-dik napján ezen gazdaságnak kedvelőit invitálván , a' Bétsi Ujság által publikáltatta annak el-rendelt helyit. Ezzel-is Magyar Hazájáról emlékezett leg-inkább ; mert Magyar ifjút rendelt annak Magyarázatyára , ugyan-is azon okra nézve , hogy ha valamely Magyar Tanítvány a' Német Nyelvet nem értené , mellyen fog ezen Tudomány Magyaráztatni , annak Magyarúl magyarázhasza. Tagadhatatlan az , hogy ezen igyekezett Hazánkunk hasznára fog lenni , de hasznosabb

lett

lett volna ezt a' Hazában tenni — tsudáalom, hogy Magyar Hazám illy szükségeseknek meg-szerzésiben mindenkor aluszik] ne gondolja Nemzetem, hogy, Hazájában mindenek jól folynának, mert bizonyára a' tapasztalás bizonyítja, hogy minden gazdaságunk fok garádittsal hátrább folyik a' külső Ország-béliekénél, ne-is hidje azt, hogy Magyar Hazánknek Méh-miveléséhez semmi jóvítás nem térne; mert nints az egész Világon olly találmány, melly jóvitást nem szenvedhetne. Vagynak leg-alább is Hazánkban 30-ezer emberek, kik a' *Méhvel* bánnak és ezzel segittenek magokon. A' mint pedig Hazámban láttam ennek folyását, a' mint ismét külső Országban tapasztalom folytatni, sokkal nagyobb mértékkel megyen annak bóldogsága külső Országban, ámbár nyilván való, hogy rosszabb a' külső Országoknak határi ennek folytatására, tehát kimondhatatlan kár vala eddig-is illy gondviseletlenül hagyni, vagy-is meg-mozdítás nélkül haldokló félben szenvedni. Tézsem, a' 30-ezer embernél kinek kinek tsupán két forint jóvítására lett volna esztendőnként az elöl való mozdítás (mely tagadhatatlan) már 60-ezer forintra megyen Hazánknek minden esztendőben kára. — Ezen okokból volna szükséges a' mi Ifjainknak a' Méhekkal való bánást tanulni, hogy magának, és a' Hazának Közönséges kárát tudhatnák el-kerülni.